

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د سټندېډ ملي اداره (انساف)
د پلان او پالیسی ریاست

ستراتیژیک پلان

۱۳۹۸ تر ۱۴۰۲

اقتصادي وده او کاري موکې د ملي وحدت له لومړيو ورځو زمونږ عمومي موخې دي. د صادراتو وده کولای شي يو پياوړ اقتصاد را منځته کړي او د هېواد په گوټ گوټ کې د خلکو د هوساينې او سلامتۍ سبب شي.

محمد اشرف غني

د ا.ا.ج ولسمشر

د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت د دويم مرستيال او د سټنډرډ عالي شوری د رييس پيغام

د ملي يووالي حکومت د هېوادونو په اقتصاد کې د سوداګرۍ رول او په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ کې د مصرفي او توليدي محصولاتو معياري کولو او د سوداګريز اقتصاد په پياوړتيا کې د سيمييزو او نړيوالو سټنډرډونو رعايت کولو رول ته په کتو د مصرف کوونکو د حقوقو د رعايت کولو لپاره سټنډرډ جوړونه او پر وارداتي او صادراتي محصولاتو د نورمونو تطبيق يو اصل ګڼي. په دې توګه (د افغانستان سولې او پرمختيا ملي چارچوب) د سند پر اساس او د صادراتو لوړوالي، د وارداتو کموالي، د کورنيو محصولاتو د توليد د کيفيت د کچې ښه والي او د کيفيت لرونکو وارداتي مصرفي محصولاتو وړاندې کولو ته په کتو د لارې نقشې برابرولو او د سټنډرډ ملي ادارې (انسا) د سټراتيژيک پلان تدوين يوه اړتيا ده.

افغانستان د نړيوالې سوداګرۍ (WTO) او د سټنډرډ د نړيوال سازمان (ISO) او د اړونده نورو سازمانونو غړيتوب لري. له بلې خوا د ملي يووالي حکومت خپل پروګرامونه د اقتصادي اړيکو او د سيمې د ترازيتي څلورلارې پر اساس برابر کړي دي. په دې مهمه موخه کې د بريا لپاره په کورنۍ او بهرنۍ سيمييزې او غير سيمييزې سوداګرۍ کې مثبتې سيالۍ ته اړتيا ده. د بهرنۍ سوداګرۍ تعادل ته د رسېدلو لپاره اړتيا ده چې د کمزورو او پياوړو ټکو، فرصتونو او ګواښونو د پېژندلو تر څنګ د سټنډرډ جوړونې او د کورني توليدي محصولاتو د کيفيت د ښه والي لپاره ګام پورته کړو او له بل لوري د غير معياري توکو د واردولو مخه ونيسو. له يوې متداومې سټراتيژۍ او عمل پلان پرته (څېړنه، لابراتواري ازمېښتونو او د منښتليکونو صدور) پرته به دې موخې ته رسېدل ناشوني وي. له بلې خوا د دې موضوع څېړل په تخصص، ژمنې، بي طرفي او د سټنډرډ جوړونې په پروسه کې د توليدي او مصرفي سکتور دخپلول او په پاليسۍ او قوانينو کې په اړينو اصلاحاتو او تعديلونو پورې اړه لري.

په دې ډول د انسا ادارې (د سټنډرډ ملي اداره) په سټراتيژيک پلان کې دوه بنسټيزو موخو ته رسېدلو لپاره چې د کيفيت د ملي بنسټ را منځ ته کول او پياوړتيا او اقتصادي ودې او د صادراتو پرمختيا ته د ا.ا.ج حکومت د لاس رسي اسانتيا ده، په سټراتيژيکو موخو سره د بنيادي اصلاحاتو پلي کول، د حقوقي چارچوب پرمختيا، د تخنيکي او مديريتې وړتيا لوړول او د نړيوالو اړيکو پراختيا، د نړيوال سوداګريز سازمان (WTO) او د سټنډرډ د نړيوال سازمان (ISO) د اصولو او تګلارو له مخې د سټنډرډ جوړونې د ملي سېسټم پرمختيا، د معياري صادراتو د پراختيا د موخې تر څنګ د ارزيايي چوپړتياو پراختيا، د ملي مټرولوژۍ له ډلې د علمي او حقوقي مټرولوژۍ د سېسټم پرمختيا، د څېړنيزو توليزو پروګرامونو طرح او پلي کول، د کيفيت د ملي بنسټ په اړه پوهاوی او زده کړه ورکول لازم او اړين دي.

د دې موخو ترلاسه کول يواځې له متخصصينو، د نړيوالو سوداګريزو مرکزونو په همکارۍ، د نورو همکارانو او نړيوالو بنسټونو، ملي خصوصي سکتور او د افغانستان حکومت د اغېزمن او شفاف نظارت څخه د ګټې اخيستنې په اساس يقيني کېږي. په دې سره دا توقع کېږي چې (د سټنډرډ ملي

سټراتیژي) د اقتصادي روښانتیا، د داخلي محصولاتو د کیفیت ښه والی، په سیمیزه او نړیواله کچه سټنډرډ او کیفیت لرونکو توکو ته د مصرف کوونکو د لاس رسي او د افغانستان د صادراتو د زیاتوالي سبب ګرځي.

په پای کې د سټنډرډ له ملي ادارې څخه مننه کوم چې د سټنډرډ ملي سټراتیژیک پلان یې تدوین کړی دی او هیله لرم چې د دې سټراتیژي په پلي کولو سره به پورته موخو ته ورسېږو.

سرور دانش

د افغانستان اسلامي جمهوري ریاست دویم مرستیال

او د سټنډرډ عالي شوری رییس

۲۷ جوزا ۱۳۹۸

د سټندېرډ ملي ادارې (انسټا) د ۱۳۹۸-۱۴۰۲ سټراتيژيک پلان

د افغانستان اسلامي جمهوریت د ملي وحدت حکومت د افغانستان سولې او پرمختیا ملي چارچوب د سند موخو ته په کتو د غوره حکومتولۍ، اقتصادي پراختیا او د ژوند د کیفیت د ښه والي لپاره د یو لړ اصلاحاتو په ټولګه لاس پورې کړی. د افغانستان سولې او پرمختیا ملي چارچوب سند په حقیقت کې د خلکو د هوساینې د کچې لوړولو او د دې هېواد ځان بساینې ته د لاس رسي پلان دی. په دې پلان سره هڅه کېږي، ترڅو د یوه غښتلي اقتصاد بنسټ کېږدو. داسې اقتصاد چې وکولای شي خلکو ته د کار او بوختیا زمینه برابره کړي. د سټندېرډ ملي اداره هڅه کوي چې له ملي او نړیوالو ارګانونو سره د سټندېرډ جوړونې او په ډېرې چټکۍ سره په هېواد کې د سټندېرډ له پلي کولو څخه د څار د یوځینۍ سرچینې په توګه نږدې کار وکړي او د ژوند د کیفیت لوړوالی، د بنسټیزو پروګرامونو له تولیدوونکو او مصرف کوونکو څخه ملاتړ لکه؛ د سټندېرډ برابرول، د مطابقت ارزونې خدمتونه (څېړنه، لابراتواري ازمېښت او تصدیقنامه) او د مټرولوژۍ چوپړتیاو (وزن او کچه) په خپل عمل پلان کې شامل کړي، ترڅو له همدې لارې سوداګري اسانه او اقتصادي پرمختګ پیاوړی کړي چې په پایله کې د روغتیا، خوندیتوب، چاپېریال ساتنې او د افغانستان د خلکو د هوساینې سبب وګرځي.

د سټندېرډ ملي ادارې سټراتيژيک پلان د سټندېرډ جوړونې د قوانینو او د افغانستان سولې او پرمختیا ملي چارچوب د سند د موخو پر بنسټ چمتو شوی او هدف یې د افغاني ټولنې او په ځانګړې توګه د تولیدي سکتور د وضعیت د ښه والي په موخه د کیفیت د ملي بنسټ د تطبیق او پرمختیا لپاره د روښانه لارې د نقشې برابرول دي. د غوره او ډېرو سټندېرډونو درلودل، د سوداګریزو مالونو (وارداتي او صادراتي) تولیدي محصولاتو او خدماتي پروسو د کیفیت غوره والی، د ملي او اقتصادي سرچینو څخه د اغېزمنې ګټې اخیستنې لپاره د مصرفي نورم تثبیت، د مصرف کوونکو خوندیتوب او روغتیا تامینول او د چاپېریال ساتنه، د سټندېرډ جوړونې، مټرولوژۍ او د مطابقت ارزونې په پروسه کې د ګډون لپاره د خصوصي سکتور هڅول او فعالیت ته یې د زمینې برابرول د دې پلان ګټه ده. د سوداګرۍ د نړیوال مرکز له ملي او نړیوالو متخصصینو، اروپایي اتحادیې او د دې ادارې له کار کوونکو څخه ډېره مننه کوم چې د دې سټراتيژيک پلان په طرح او وده کې یې فعاله ونډه اخیستې ده.

د سټندېرډ ملي ادارې د سټراتيژيک پلان د موخو د تطبیق په هدف د همکار تیم د لا زیاتو بریالیتوبونو په هیله.

په درنښت

ډاکټر محمد موسی علّمي

لړ لیک

۱. پیل

۲. د موجوده وضعیت تحلیل او مطالعه

۱.۲. د داخلي عواملو تحلیل

۱.۲. د داخلي عواملو تحلیل

۳. عموميات

۴. سټراتیژیکې موخې

۵. د پایلو مدیریت

۶. د اغېزمنې سټراتیژۍ د تطبیق لپاره د بریالیتوب مهم عوامل

۶.۱. د تطبیق د مدیریت وړتیا

۶.۲. د خصوصي سکتور ملاتړ او ګډون

۶.۳. د غښتلي اړیکو او خبرو اترو تامینول

۶.۴. د تطبیق سرچینې

۷. د هېواد د اقتصاد او مصرف کوونکو لپاره د دې سټراتیژۍ د تطبیق ګټې

۷.۱. د کورنيو تولیداتو (GDP) په وده کې د کیفیت ملي بنسټ او د هغو برخه

۷.۲. په افغانستان کې د کورني مارکېټ، مصرف کوونکو، چاپېریال، خوندیتوب او روغتیا

ساتنه

۷.۳. د تخنیکي مقرراتو او خطرونو د ارزونې لپاره وړ دولت

۷.۴. په یوه انعطاف منونکي او مناسب چاپېریال کې سوداګري

۷.۵. په صادراتو کې زیاتوالی

۸. هیله لرونکې اغېزې او پایلې

۱. سریزه

د راکړې ورکړې (Trade) په تگلاره کې بدلونونو ته په کتو د نړیوال ارزښتناکه ځنځیر او د ګډو ګواښونو (چاپېریال ساتنه) له لارې په نړیواله کچه د ثابتو حل لارو لټول خوارا ارزښت لري، خو د نوې ټکنالوژۍ او نوښت لپاره د پراختیا زمینه برابره کړي. په نړیوالې سوداګرۍ کې د راکړې ورکړې د پراختیا او ودې د مهمو عواملو په توګه د مطابقت ارزونې او سټنډرډ جوړونې پر ارزښت زیات تاکید شوی دی. د سوداګرۍ له نړیوال سازمان (WTO) سره د افغانستان په الحاق کېدو په کورنۍ کچه د اقتصاد یو نوی عصر منځ ته راغلی دی. د افغانستان د سټنډرډ اداره (انسا) باید له دې فرصت څخه ګټه واخلي، خو د سټنډرډ جوړونې، مطابقت ارزونې، مټرولوژۍ، ساینسي، صنعتي او حقوقي چوپړتیاوې په ګټوره او اغېزناکه توګه وړاندې شي او په پایله کې د سوداګرۍ د غوراوي او پیاوړتیا له لارې د مصرف کوونکو د باور په زیاتولو او د عامو خلکو لپاره د احتمالي خطرونو کچه وروستي حد ته رسولو سره اقتصادي زمینه برابره شي.

د دې لپاره چې افغاني محصولات او چوپړتیاوې ښه بازار ومومي او د سیمې په کچه سیالي وکړای شي، مهمه ده چې دا محصولات او چوپړتیاوې خوندي، کیفیت لرونکي او په نړیوالو سټنډرډونو او مقرراتو برابر وي. د ملي کیفیت بنسټ پیاوړتیا د افغاني محصولاتو او خدمتونو د ودې او د کوچنیو او منځنیو تشبثاتو (SMEs) لپاره بالقوه ظرفیت برابروي، خو دغه تشبثات ځان له سیمیزو او نړیوالو بازارونو سره عیار کړي چې په پایله کې په افغانستان کې د کرنیز اقتصاد د ودې سبب ګرځي.

افغانستان د اقتصادي سیالۍ او د سیمیزو او صادراتي بازار له شرایطو سره برابر د بېلا بېلو محصولاتو او خدمتونو د لرلو له لارې پر منځني او یا لوړ عاید لرونکي هېواد د بدلېدو هیله لري. د صادراتو عواید یواځې هغه وخت زیاتوالی مومي چې افغاني محصولات او خدمتونه په موجود بازار کې خپل ارزښت خوندي کړي او د نوو او مختلفو ارزښتناکه محصولاتو او چوپړتیاو له لارې نوي بازارونه لاسته راوړي. د ورېښمو او لاجوردو لارو د بیا فعالېدلو له لارې د جنوبي اسیا د سوداګریز مرکز په توګه د افغانستان بدلېدل په یو شمېر ملي پرمختیايي پروګرامونو لکه د کیفیت کراس سکټور سټراتیژي، د سوداګرۍ په وړاندې تخنیکي څنډونه (TBT) روغتیا ساتنه او نباتي روغتیا ساتنه (SPS) او د کیفیت د ملي بنسټ د سټراتیژیک پلان په تطبیق (NQI) پورې تړلی دی.

د دې لپاره چې انسا ادارې دې لوړو موخو ته په رسېدلو کې خپله ونډه اخیستې وي، دې ادارې د لومړیتوبونو درې ساحې پېژندلې دي چې د تقاضا او عرضې په دواړه بڼو کې پر پالیسۍ، حقوقي چارچوب او حقوقي موادو د تمرکز درلودونکې دي. په دې توګه په دې سټراتیژۍ کې لاندې اړین موارد مطرح شوي دي: د کیفیت په ملي بنسټ پورې اړوند د پالیسۍ او حقوقي چارچوب بیا کتنه، د ظرفیت لوړاوي د اړتیاو تشخیص او دا چې د کیفیت ملي پالیسۍ د پراختیا متخصص کار کوونکي د عمل پلان د تطبیق په موخه زده کړه وکړي او وګمارل شي.

په سټراتیژیکو مسایلو کې یو هدفمند او متمرکز ګام د کیفیت د ملي بنسټ د تطبیق لپاره اسانتیا برابروي او په افغانستان کې د چاپېریال د خونديتوب، ساتنې او کیفیت د زیاتوالي سبب ګرځي. دې

موضوع ته په کتلو د انسا ادارې لاندې لیدلوري منلي دي: " د سټندېرډ ملي اداره (انسا) د سټندېرډونو، د مطابقت ارزونې خدمتونو (څېړنه، د لابراتوارونو ارمیښت او منښتلیک) او د مټرولوژۍ د مهارتونو د برابرولو یواځینۍ سرچینه ده چې د سوداګرۍ لپاره اسانتیا راولي او متداوم اقتصادي پرمختګ غښتلی کړي چې په پای کې د روغتیا د ښه والي، خوندیتوب او د افغانستان د خلکو د هوساینې سبب کېدای شي او د چاپېریال ساتنې لپاره په هڅه کولو کې خپله برخه واخلي."

د انسا سټراتیژیک پلان (۱۳۹۸-۱۴۰۲) د کیفیت ملي پالیسیو ته په کتو چمتو شوی دی او موخه یې د افغاني ټولنې او په ځانګړې توګه د تولیدي او صادراتي سکتور د ښه والي په هدف د کیفیت د ملي بنسټ د ایجاد او ودې لپاره د لارې د نقشې برابرول دي. د دې ګټه به د غوره او ډېرو سټندېرډونو درلودل او په نړیواله کچه د مطابقت ارزونې خدمتونو ته په اسانه توګه لاس رسی درلودل وي.

دا سټراتیژي به د سټرکچر د همغږۍ د ښه والي، مقرراتو او بودجوي پلان جوړونې له لارې د انسا له فعالیتونو څخه د ملاتړ په موخه اړین بدلونونه را منځ ته کړي چې په عامه او خصوصي سکتورونو کې د لابراتواري ټسټونو د زیاتوالي له باور څخه په ګټه اخیستنې سره د مطابقت ارزونې پیاوړتیا، په نړیواله کچه د متقابلې پېژندګلوۍ پراختیا، د مټرولوژۍ د فعالیتونو پیاوړتیا او د تخنیکي مقرراتو بیا لیدنه په کې شامله ده.

دا سټراتیژي د ښکاره لیدلوري، سټراتیژیکو موخو او د عمل پلان او مداخلې لپاره د سټراتیژیکو سیمو درلودونکې ده. سټراتیژیکې موخې په عمومي ډول په درېیو سطحو کې تنظیم شوې دي چې په ملي کچه د سېسټمونو تقویت، نړیواله پېژندګلوي او پذیرش او د پوهاوي لوړوالی په کې شامل دي. په هره سیمه کې ګټه اخیستونکي او د خپل ارګانونه او همدا راز مقررات او د هر فعالیت لپاره د اړتیا وړ بودجه ټاکل شوې ده. د عمل پلان په برخه کې د هرې سټراتیژیکې موخې د لاسته راوړلو لپاره د اړتیا وړ فعالیتونه روښانه شوي دي. د لا ډېرې اسانتیا په موخه دا سټراتیژي د یوه عمل پلان درلودونکې ده، خو د سټراتیژۍ د بریا په موخه هغه ګامونه او فعالیتونه چې په سمه توګه ترسره کېږي، مشخص کړي.

۲. د موجود وضعیت تحلیل او مطالعه

۲.۱. د داخلي عواملو تحلیل او مطالعه

۲.۱.۱. د پیاوړتیا ټکي: د بشري سرچینو غوره ځواک، تجربه لرونکي کار کوونکي، په زده کړیزو وسایلو سښمبال د مجهز او عصري زده کړیز مرکز درلودل، د سټندېرډ جوړونې د قانون درلود، د محصولاتو د صادراتي ارزښت د لوړاوي لپاره د سټندېرډ د نښې شتون، د سټندېرډ په عالي شوری کې د ادارې غړیتوب، د اقتصاد عالي شوری او د وزیرانو شوری د انسا ادارې د قوت ټکي بلل کېږي.

نړيوالو ستندردونو ته په کتو د ۶۱۷ ملي ستندردونو تدوين، د نفتي موادو، ساختماني او مټرولوژي په برخه کې د لابراتوارونو تجهيز او د لابراتوارونو ازمويل، د عوايدو د ټولولو په موخه د ملي سېسټم را منځ ته کول او د ادارې د موخو د تحقق لپاره د تشکيلاتي جوړښت دلول د ادارې اساسي لاسته راوړنې بلل کېږي.

۲.۱.۲. د کمزورتيا ټکي: مخکينيو اجراتو ته په کتو اداره يو څه له ستونزو سره مخ وه چې له دې ډلې يې د ځينو کمزورتياو نومونه اخلو؛ د کار کوونکو لپاره د کافي معاش نه شتون، د مکافاتو او مجازاتو سېسټم نه درلودل، د تطبيق وړ ستراتيژيک پلان او پاليسۍ نه درلودل، د ادارې د فعالتونو په اړه د عامه پوهاوي د پروگرامونو نه شتون، د ادارې د کاري واحدونو تر منځ په اجراتو کې د کافي همغږۍ نه شتون، د ساختماني، برق او غذايي موادو د لابراتوارونو فعاليت نه درلودل، د ملي ستندردونو د تطبيق له پروسې څخه د څار د پياوړي واحد نه شتون او د ملي ستندردونو، د مطابقت ارزونې او مټرولوژۍ د تطبيق په برخه کې د حقوقي اسنادو نه درلودل د ادارې کمزوري ټکي دي.

۲.۲. د باندنيو عواملو مطالعه او تحليل

۲.۲.۱. فرصتونه: اداره د خپل فعاليت په پيل کولو د ټاکل شوو موخو لپاره د نافذه تقينې اسنادو په مطابقت سره توانېدلې ده چې د (SARSO, IEC, RISCAM, ISO, SMIIC) سيمييزو او نړيوالو سازمانونو غړيتوب ترلاسه کړي. دا د دې لامل شوې ده چې په سيمييزه او نړيواله کچه د ستندرد جوړونې له غوره تجربو څخه پوهاوی ترلاسه کړي. د وزن او کچې (په ملي او نړيواله کچه مټرولوژي) د بحث مطرح کېدل، د دې ادارې په کاري برخه کې د نويو تجربو د انتقال په موخه د همکاره هېوادونو او نړيوالو سازمانونو د تخنيکي او مالي ملاتړ جذب او د ستندردونو د طرح او تطبيق لپاره د حکومت د رهبرۍ او په ځانگړې توگه د ستندرد عالي شوری ملاتړ له هغو مواردو څخه دي چې ويلی شو، دغه اداره له دې ډول فرصتونو څخه برخمنه ده. سربېره پر دې حکومت د صادراتو پر پراختيا جدي تاکيد لري او د هوايي دهليزونو او سوداگريزو لارو (ورېښمو، لاجورد او نورې) د پرمختگ لپاره يې هر اړخيزه هڅې کړې دي. دې موخې ته د رسېدلو لپاره په ستندرد جوړونې پورې اړونده چوپړتياو ته لکه؛ د کيفيت ښه والی، د تصديقانومو ترلاسه کول او د معتبرو لابراتواري خدمتونو ته په بشپړه توگه اړتيا احساسېږي. دې ته په پام چې تر اوسه خصوصي سکتور د مطابقت ارزونې خدمتونو په برخه کې د پام وړ فعاليت نه دی لرلی، په دې اساس د انسا د خدمتونو لپاره ډېر غوره مارکېټ موجود دی چې کولای شو، هغه د دې ادارې د فعاليتونو د پراختيا لپاره يو فرصت وگڼو.

۲.۲.۲. گواښونه: وظيفوي تداخل او د موازي ادارو را منځ ته کول، د هېواد په کچه امنيتي گواښونه چې د ولايتونو په کچه د فعاليتونو د وروسته پاتې کېدو سبب گرځي، د تصويب شوو ستندردونو او د ستندرد جوړونې د قانون د تطبيق په برخه کې د مافيايي ډلو موجوديت اداره له گواښ سره مخ کړې ده.

۳،۱. لیدلوری: د سټندېرډونو د برابرولو کلي سرچینه د مطابقت ارزونې خدمتونه (څېړنه، لابراتواري ازمېښتونه او تصدیق نامه) او د مټرولوژۍ مهارتونه دي، څو سوداګرۍ ته اسانتیا ور وښي او دوامداره اقتصادي پرمختګ پیاوړی کړي چې په پایله کې د افغانستان د خلکو د هوساینې، خوندیتوب او د روغتیا د ښه والي سبب ګرځي او په چاپېریال ساتنه کې خپل رول لوبوي.

۳،۲. ماموریت: د سټندېرډ ملي اداره د قوانینو او پالیسیو په طرح او تطبیق، د سټندېرډونو تدوین او ترویج، د مطابقت ارزونې د خدمتونو وړاندې کول، د مټرولوژۍ د ملي سېسټم پرمختیا، د لابراتوارونو د ملي شبکې ایجاد او په هېواد کې د کیفیت د ملي بنسټ زده کړې او څېړنې پیاوړې کړې دي او کورنیو او نړیوالو مارکېټونو ته د افغاني محصولاتو او خدمتونو په لاس رسي کې اسانتیا را منځ ته کوي. د انسا تطبیقي دندې (regulatory) به د خوندیتوب او سالمې سیالۍ تضمین کوونکې وي.

۳،۳. د سټندېرډ ملي ادارې (انسا) موخې: د سټندېرډ ملي اداره (انسا) د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په اساسي تشکيلاتو کې د یوې خپلواکې ادارې په توګه د دوه اساسي موخو لپاره فعالیت کوي.

- د کیفیت د ملي بنسټ ایجاد او پیاوړتیا
- په هېواد کې سټراتيژیکو موخو (اقتصادي پرمختیا او د صادراتو پراختیا) ته د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت د لاس رسي اسانتیا

۳،۴. ارزښتونه: انسا اداره د افغانستان حکومت له لوري د یوه مسلکي ارګان په توګه د ملي سټندېرډونو د پراختیا، د مټرولوژۍ د ملي سېسټم را منځ ته کولو او همدا رنگه د مطابقت ارزونې د خدمتونو د وړاندې کولو لپاره موظف شوې ده چې لاندې اساسي ارزښتونه ته ژمنه ده:

- تخصص: مونږ تخصص ته ارزښت ورکوو او په دوامداره توګه د ملکي تخصصي سطحې د لوړولو لېوالتیا لرو چې ګام په ګام له پرمختګونو سره په حرکت کې وي.
- ژمنتیا: مونږ د کارمندانو د لېوالتیا او ژمنتیا له لارې په خپل کار کې د یوې ثابتې او مثبتې تګلارې تضمین کوونکي یو.
- بې طرفي: مونږ د انسا ادارې د بې طرفۍ له اصل څخه ساتنه کوو، څو ډاډه شو چې له سوداګریزو او عامه برخو سره یو ډول چلند کېږي.
- شریک کول: پیریدونکي ته ارزښت ورکول زموږ ژمنه ده. مونږ د دوی د غږ اورېدلو په موخه د شریک کولو او متقابل احترام یوه تګلاره را منځ ته کړې ده او د خپلو معاملو په مقابل کې نورو ته ځواب ویونکي یو.
- په خپلو کړنو ویاړ: مونږ په خپل کار ویاړ کوو، هر مسوول شخص باید په خپل کار کې د معیارونو له عالي درجو څخه برخمن وي.

۴. سټراتیژیکې موخې

لومړۍ سټراتیژیکه موخه: د سازماني اصلاحاتو تطبیق، د حقوقي چارچوب پراختیا، د تخنیکي او مدیریتي وړتیا لوړوالی او د نړیوالو اړیکو پراختیا.

د انسا ادارې اوسني اداري جوړښت د ادارې د اساسي دندو ملاتړ نه دی کړی او په حمایتي (اداري) برخه کې تشکیلاتي تورم لیدل کېږي. تخنیکي او مدیریتي ظرفیت اوس هم د اړتیا وړ خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د انسا ادارې یو له عمده ګواښونو څخه شمېرل کېږي. یو شمېر حقوقي اسناد باید پراختیا ومومي، خو د تطبیقي (regulatory) خدمتونو او فعالیتونو لپاره یو غښتلی قانوني بنسټ را منځ ته شي.

د انسا ادارې او په ټوله کې د کیفیت د ملي بنسټ پر فعالیتونو د اغېز د ښه والي په موخه د سټرکچر او همغږۍ پیاوړتیا له هغو مهمو مواردو څخه دي چې باید کار پرې وشي. په دې توګه لومړۍ سټراتیژیکه موخه د ملي کیفیت شوری د پروګرام جوړونې، تنظیم، لارښوونې، همغږۍ، څارنې او د ملي کیفیت پالیسۍ د ټولو فعالیتونو د لوړوالي په برخه کې د فعاله رول درلودلو په موخه د انسا ادارې د ظرفیت په پیاوړتیا تمرکز کوي. لکه څنګه چې د کیفیت په ملي پالیسۍ کې راغلي دي؛ د کیفیت ملي شوری به د ولسمشر د مرستیال په مشرۍ په لوړه سیاسي کچه را منځ ته شي. دا حکومتي سرچینه به د ډېری هغو فعالیتونو په تنظیم او مدیریت کې مرسته وکړي چې په دې سټراتیژۍ کې یاد شوي دي. دې سټراتیژیکې موخې ته په کتو اړتیا ده چې موجوده حقوقي اسناد او الزامي چارچوب په بشپړه توګه بیا وکتل شي او د انسا ادارې د ظرفیت جوړونې او تشکلاتي جوړښت موضوع لاندې ټکو ته په کتو په نظر کې ونیول شي.

- د اداري تشکیل د معیاري جوړونې په موخه د انسا ادارې د سټرکچر بیا کتنه
- د کیفیت ملي بنسټ په ټولو سیمو کې د معاصرې ټکنالوژۍ او زده کړې د لېږد په موخه د ظرفیت لوړونې (تخنیکي، مدیریتي او د ژبو مهارت) د کلي پروګرامونو طرح او تطبیق
- د کیفیت ملي بنسټ او تخنیکي مقرريو رژیم د چارچوب تجدید، بیا کتنه او پراختیا
- له نړیوالو هېوادونو او سازمانونو سره د اجراتو د چټکوالي په موخه د تړونونو لاسلیک او د اړیکو پراخوالی

دویمه سټراتیژیکه موخه: له نړیوال سوداګریز سازمان (WTO) او د سټندېرډ نړیوال سازمان (ISO) له اصولو سره سم د سټندېرډ جوړونې د ملي سېسټم پرمختیا

د سټندېرډ جوړونې ملي سېسټم باید هغو نړیوالو منل شوو سټندېرډونو ته د ملي اړتیاو ځواب ویونکی وي چې د ګډو اړخونو د خوښې او توافق پر بنسټ تدوین شوی وي. دغه سېسټم باید د سټندېرډ جوړونې په سیمیزو او نړیوالو فعالیتونو او همدا رنگه له یادو سټندېرډونو سره په یو شانته والي کې د انسا ادارې له ګډون څخه ملاتړ وکړي. سټندېرډونه کولای شي چې د ممکنه پلورونکو او پیریدونکو تر منځ د نهایي محصولاتو او خدمتونو د راکړې ورکړې لپاره د تخنیکي سرچینې او یا هم د

تخنيکي مقرراتو سره برابر د اسانتيا په ډول په کار يووړل شي. تشبثات له سټندېرډونو څخه په توليد، محصولاتو، خدمتونو او چاپېريال ساتنه کې ګټه اخلي. سټندېرډونه د يوې شفافې پروسې او د هغه توافق په اساس پراختيا مومي چې ټولو لېواله اړخونو په کې ګډون کړی دی او د محصولاتو کارونه، پروسې او چوپړتياوې د مشخصو موخو لپاره تعريفوي. د ارګانونو د مديريتې سېسټم سټندېرډونه د فعاليتونو په مديريت کې مرسته کوي. له سټندېرډونو څخه پراخه ګټه اخيستنې ته ټولنه کې د کيفيت د فرهنگ د پراختيا شرط ګڼل کېږي.

د ملي سټندېرډونو او نړيوالو سټندېرډونو چې انسا يې غږيتوب لري، اړينه ده چې له همغږۍ څخه يې انسا اداره ډاډ ترلاسه کړي. که څه هم د سټندېرډ ملي ادارې د سټندېرډونو د چمتووالي، اقتباس او رعايت (د سوداګرۍ د تخنيکي خنډونو د هوکړه ليک درېيمه ضميمه) کوډ په رسمي توګه ترلاسه کړی دی، مګر په اوسنۍ تګلاره کې د دې اصولو عملي تطبيق اساسي اصلاحاتو ته اړتيا لري.

- د عمل پلان طرح کول
- هغو سکټورونو ته په کتو چې د ملي صادراتو په سټراتيژۍ کې د صادراتو لپاره لومړيتوب لري او په همدې توګه هغه سکټورونه چې د وارداتو د بدیل لپاره بالقوه ظرفيت لري، د ملي سټندېرډونو د پراختيا لپاره د اړتياو په اساس د عمل پلان طرحه کول.
- په ټول هېواد کې د ملي سټندېرډونو د پرمختيا او تدوين په پروسه کې د ټولو دخپلو او لېواله اړخونو د ګډون اسانتيا
- په نړيوالو تخنيکي کمېټو کې د ګډون او په هېواد کې د ننه په څارګرو کمېټو کې د بحث له لارې د سټندېرډ جوړونې د فعاليتونو پياوړتيا
- له سيميزو او نړيوالو سټندېرډونو سره د ملي سټندېرډونو سمون
- دولتي او خصوصي غوښتونکو سرچينو ته د ساختماني ملي سټندېرډونو او کوډونو وېش

درېيمه سټراتيژيکه موخه: د نړيوال شناخت د ترلاسه کولو او غوره مارکېټونو ته د افغاني محصولاتو او خدمتونو د لاس رسي د ملاتړ لپاره د مطابقت ارزونې د خدمتونو لکه؛ څېړنه، لابراتواري ازمېښتونه او منښتليک وده

د مطابقت ارزونې هغه چوپړتياوې چې په نړيواله کچه د منلو وړ وي، کولای شي په کورنيو، سيميزو او نړيوالو مارکېټونو کې د افغاني خدمتونو او محصولاتو لپاره د سيالۍ په ظرفيت کې ښه والی راولي. د لوړ باور والا منښتليکونه کولای شي، غوره مارکېټونو ته د افغاني صادراتو په لاس رسي کې اسانتيا راولي. له لابراتواري ملي شبکې سره يو ځای د لابراتواري ملي کامپلکس ايجاد او پرمختګ کولای شي، د کيفيت ملي بنسټ کې د موجوده فعاليتونو ملاتړ وکړي.

د سټندېرډ ملي ادارې نړيوال شهرت د افغانستان د مطابقت ارزونې پر خدمتونو د باور د ټينګښت سبب ګرځېدلی دی او د سوداګرۍ او صنايعو لپاره د خنډونو د له منځه وړلو لامل ګرځي. په دې توګه دا سټراتيژيکه موخه د انسا د مطابقت ارزونې د خدمتونو د ارتقا، غوراوي او پرمختګ په موخه د افغانستان د سوداګريزو شريکانو د متقابلې پېژندګلوۍ او په عمده بازارونو کې د خصوصي سکټور د

فعالیتونو د معرفت هوکړه لیک ته د رسېدو لپاره د اعتبار ورکونې د ملي ارگان څخه د ملاتړ او باور لیک د ترلاسه کولو په هدف طرح شوې ده.

- د مطابقت ارزونې د باور لرونکو خدمتونو پیاوړتیا چې انسا اداره یې عامه او خصوصي سکتورونو ته وړاندې کوي.
- د محصولاتو او مدیریتي سېسټمونو په موخه د منښتلیکونو د وړاندې کولو لپاره له ستندردونو او د ستندرد د نړیوال سازمان له لارښود سره سم د منښتلیک د واحد ایجادول. انسا اداره به یوازینی حکومتي ارگان وي چې د اختیاري منښتلیکونو د صادرولو په برخه کې فعالیت کوي.
- په لومړیتوب لرونکو سیمو (نفتي مواد، ساختماني او جیوتکنیکي مواد، غذايي مواد، نساجي، برېښنا او...) کې له مجهزو لابراتوارونو سره یو ځای د لابراتواري ملي کمپلکس ایجاد. لابراتواري ملي کمپلکس کولای شي د تطبیقي (regulatory) ادارې او یا د دې په استازیتوب د لابراتواري ازمېښتونو خدمتونه او همدارنګه کنټرولي (عدلي) ازمېښتونه ترسره کړي. په همدې توګه د ستندرد ملي اداره به په هېواد کې په خصوصي او عامه لابراتوارونو کې د ظرفیت د پیاوړتیا او د اعتبار لرونکو لابراتواري ازمېښتونو تشویق په موخه د لابراتوار ملي شبکه رهبري کړي.
- له ملي اعتبار ورکوونکو ارګانونو سره د دندو په ترسره کولو او د مطابقت ارزونې خدمتونو په نړیوال شناخت کې همغږي او همکاري (د متقابل شناخت منښتلیکونه)
- د اړونده ستندردونو او اړتیاو له تطبیق څخه د ډاډ د ترلاسه کولو په موخه د څېړنې د اغېزناک سېسټم پرمختګ
- د ملي لابراتوارونو د بنسټ د ایجاد په موخه د خصوصي او عامه سکتور د مشارکتی پانګونې لپاره د روښانه مېکانېزم طرحه کول

څلورمه ستراتيژيکه موخه: د مېټرولوژۍ، حقوي او علمي مېټرولوژۍ د ملي سېسټم پرمختیا

د مېټرولوژۍ ملي سېسټم باید په هېواد کې د اندازه کولو د واحد سېسټم برابر کړي، څو سوداګري، مصرف کوونکي او د خلکو له روغتیا او خوندیتوب څخه ملاتړ وکړي. د واحداتو د نړیوال سېسټم (SI) تطبیق کولای شي، د توکو دقیق کیفیت یقیني کړي.

د ستندرد ملي اداره (انسا) به د ملي اړتیاو پر بنسټ د مېټرولوژۍ ملي سېسټم را منځ ته کړي. د مېټرولوژۍ د برخې د فعالیت پراختیا، جوړښت او دندې به د ټولنې، صنایعو او ساینس په اړتیاو پورې اړوندې وي. د علمي مېټرولوژۍ اصلي دنده به د علمي څېړنو پرمختګ، د اندازه کولو پر ستندردونو او د اندازه کولو د ستندردونو پر ټکنالوژۍ (د اندازه کولو د تازه تخنیکونو او تازه ستندردونو پرمختګ) کار کول وي او همدارنګه بله اصلي دنده به یې د اندازه کولو د نړیوالو واحداتو (SI) تحقق، خوندیتوب او تکثیر وي چې په ملي کچه د موندنې زمینه برابروي. د علمي مېټرولوژۍ په برخه کې به د عیارولو خدمتونو شعبه هم را منځ ته شي. د دې شعبې اساسي موخه به صنعتي برخو او حکومتي ارګانونو ته د عیارولو د خدمتونو وړاندې کول وي.

حقوقی مټرولوژي به د ډاډ ترلاسه کولو، باور، کیفیت او په روغتیا، خوندیتوب، چاپېریال، سوداګري او له مصرف کوونکو څخه د ملاتړ اړونده سیمو کې د ټولو اندازه گیریو د یو شانته والي تایید، تصدیق او د کنټرولي فعالیتونو مسوولیت په غاړه ولري.

- د حقوقی مټرولوژي سېسټم لپاره د حقوقی او سازماني چهارچوب ایجاد
- په لومړیتوب لرونکو سیمو کې د مټرولوژۍ د ملي لابراتوار ایجاد چې د عیارولو چوپړتیاوې به هم وړاندې کوي
- د سیمیزو او نړیوالو سازمانونو لکه BIPM, OIML په پروګرامونو او فعالیتونو کې ګډون او په نړیوالو سېسټمونو د افغاني کچې او وزنونو د موندنې له قابلیت څخه د ډاډ ترلاسه کول
- د هېواد په ګوټ ګوټ کې په هر ډول سوداګریزو معاملو او راکړه ورکړه کې د اندازه کولو د رسمي واحد په توګه د متریک یا SI سېسټم معرفي
- د اندازه کولو د وسایلو او عیارولو له لارې د مارکېټ کنټرول او څار او د هغوی د صلاحیت تاییدول، په ځانګړې توګه د تلې (عادي او ډېجېټل) وزني ډبرې، د جمني اندازه کولو وسایلو او نورو په برخه کې
- یواځې د وزنونو او کچې لکه (د تولیدي او وارداتي شرکتونو ثبت او راجسټر او د ټولو جوازونو موندل او تعقیبول) په برخه کې د یوه معلوماتي مرکز یا ډیټابیس ایجاد

پنځمه ستراتيژیکه موخه: د کیفیت ملي بنسټ په برخه کې د څېړنیزو، زده کړیزو او پوهاوي جامع پروګرامونو طرح او تطبیق.

معلومه ده چې هېڅ کوم هېواد نه شي کولای چې د هغه هېواد په جغرافیوي، ټولنیز، کلتوري او اقتصادي وضعیت پورې له اړوندې اغېزناکې علمي څېړنې پرته د انساني ژوند د کیفیت د ښه والي، تلپاتې پراختیا او پرمختګ شاهد و اوسي. په همدې دلیل د ظرفیت د پراختیا په موخه، په هېواد کې د ژوند د کیفیت د ښه والي د یواځیني څېړنیز او زده کړیز مرکز په موخه د ملي معیاري او کار وړ ستندردونو تدوین، د تولیدي، توريدي او تولیدي محصولاتو د کیفیت د ښه والي په موخه د علمي څېړنو ترسره کول، په بېلا بېلو برخو کې مسلکي کارکوونکو ته زده کړه او د کنفرانسونو د جوړولو په موخه دې زده کړیز او څېړنیز انستیتوت را منځ ته شي.

د هېواد تولیدي، توريدي او صادراتي توکو ته په کټو اړینه ده چې څېړنیز انستیتوت ایجاد شي او د څېړنو په ترسره کولو سره ملي ستندردونه تدوین، وړ او علمي تګلارې تشخیص، علمي کنفرانسونه، غونډې او خبرې اترې وړاندې شي، د کارکوونکو د وړتیا لوړولو لپاره زمینه برابره او له ملي او نړیوالو څېړنیزو ارګانونو سره اړیکې را منځ ته شي.

د پوهاوي نشتون د ستندرد جوړونې، د کیفیت په ملي بنسټ پورې د اړونده خدمتونو ارزښت او پر دې باندې کار کول او له ستندردونو څخه ګټه اخیستنه له خنډ سره مخ کړې ده. یو شمېر متخصصینو ته د ترویج، د تخنیکي ملاتړ چمتووالي او د کیفیت د التزاماتو له تطبیق څخه څارنه چې د مارکېټ یا مقرراتي سېسټم په اړتیاو کې انعکاس کوي، باید زده کړه ورکړل شي.

د سيالۍ د ظرفيت په ښه والي، کورني او نړيوال مارکېټ ته په لاس رسۍ پورې اړونده ګواښونو باندې برلاسي او د پيريدونکو د باور ترلاسه کولو له لارې د سوداګريزو فعاليتونو له دوام څخه د ډاډ ترلاسه کولو په اړه د ستندرد جوړونې او کيفيت په برخه کې د کافي پوهاوي نشتون اوس هم په هېواد کې د ستندردونو د تطبيق او د کيفيت فرهنگ په وړاندې يو اساسي ګواښ ګڼل کېږي. د مارکېټ او په ټاکلو مارکېټونو کې د تخنيکي مقرراتو په اړه د اړتيا وړ معلومات په اسانه ډول خصوصي سکتور ته د لاس رسي وړ نه دي او د دغه ډول معلوماتو د وړاندې کولو لپاره باوري سرچينه شتون نه لري. دا ستونزه په امريکايي او اروپايي مارکېټونو کې د افغانستان د صادراتو د رد يا منلو له اساسي عواملو څخه بلل کېږي. د کيفيت اړتيا بايد د محصولاتو او خدمتونو د کيفيت د بېلابېلو اړخونو په اړه خلکو ته د زده کړو له مخې را منځ ته شي.

- په ستندرد ملي اداره کې د زده کړيزو او څېړنيز مرکز ايجاد او په بنسټيزو او سازماني اړينو جوړښتونو سره ملي انستيتوت ته د هغه ارتقا او د اړينو ملي او بشري سرچينو تخصيص
- د کيفيت په ملي بنسټ پورې اړوند په بېلا بېلو برخو کې د څېړنيزو پروګرامونو طرح او تطبيق
- د ستندرد په اړه د زده کړو او پوهاوي د کلي پروګرامونو طرح او تطبيق چې لنډمهاله او منځ مهاله پروګرامونه به په کې شامل وي
- د ملي او نړيوالو ورځو لمانځل او په هېواد کې د کيفيت د فرهنگ د ترويج لپاره د (کيفيت جايزه) معرفي کول

شپږمه ستراتيژيکه موخه: د سوداګرۍ په وړاندې د تخنيکي خنډونو د کمېدو او د نړيوال سوداګريز سازمان (WTO/TBT) د هوکړې پر بنسټ له تطابق څخه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه د انسا د تخنيکي مقرراتو د سېسټم (regulatory) اصلاح او پياوړتيا

د مقرراتو تخنيکي سېسټم بايد د تطبيقي ګواښونو د ارزونې، د سوداګرۍ لپاره له غير اړينو خنډونو څخه د اجتناب، د معادلاتو د سېسټم اسانتيا او له خدمتونو او محصولاتو څخه د ډاډ پر بنسټ پرمختګ وکړي.

انسا اداره د يوې تطبيقي (regulatory) برخې لرونکې ده چې اساسي دنده يې د اړونده تخنيکي مقرراتو پر بنسټ د خونديتوب له مخې د توليدي او وارداتي توکو (له خوراکي موادو او درمل پرته) څېړنه ده. اوس مهال انسا ادارې د وارداتي نفتي محصولاتو د څېړنې لپاره په ګمرکونو کې خپل دفترونه پرانيستي دي او په نږدې راتلونکي کې د ساختماني موادو د څېړنې د واحد پرانيستل هم په پام کې لري. که څه هم په ډېری پرمختللو هېوادونو کې د ستندرد ملي ادارې په تطبيقي چارو کې دخپلې نه دي، مګر په ځينو مخ پر وړاندې هېوادونو کې د ستندرد جوړونې ادارې ځينې تطبيقي(تنظيم کوونکې) دندې هم مخ ته وړي چې د سرچينو لږوالی يې د رول په لوبولو کې يو اساسي لامل ګڼل کېږي.

- د سوداګرۍ د تخنیکي خنډونو د هوکړه لیک په تطبیقي برخه کې د مسوولیتونو او صلاحیتونو د وضاحت ارزونه او ډاډمن کېدل او له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د مطابقت ارزونې د اختیاري خدمتونو له برخې سره تضاد شتون نه لري
- د تطبیقي واحد د رژیم د تطبیق په موخه له نورو تطبیقي سرچینو سره د همکارۍ او همغږۍ پیاوړتیا
- د تطبیقي اغېزو څېړنه او له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې دا تخنیکي مقررات یواځې د خوندیتوب، روغتیا، چاپېریال، اقتصاد او ملي امنیت د تامین په موخه طرحه شوي دي
- له مارکېټ څخه د ساتنې د اغېزمن سېسټم طرحه او تطبیق چې په لومړیتوب لرونکو محصولاتو به تمرکز کوي
- د مشخصو محصولاتو لپاره د ستندرد له علامې څخه د کار اخیستلو د جبري تګلارو طرحه او تطبیق

۵. د پایلو مدیریت

د تطبیق وړ پروژو د هغو لومړیتوبونو له څېړنې څخه عبارت دی چې د صادراتو په سکتور کې او د وارداتو د بدیل په موخه د سیالۍ د ظرفیت لوړولو لپاره زمینه برابروي. دا موخې به د ټاکلي جوړښت له ملاتړ او غوښتنو ته د ځواب ویلو د وړتیا په پیاوړلي کولو سره لاس ته راشي. د دې ستراتيژۍ د اغېزمن تطبیق، له تطبیق څخه کلي څار او همغږۍ لپاره اړتیا ده چې اړینې بشري، مالي او تخنیکي سرچینې تخصیص شي.

په بریالي توګه د فعالیتونو ترسره کول د انسا ادارې او تر یو برید پورې د شریکانو په توان پورې تړلي دي، څو پروګرام جوړونه او فعالیتونه په ښه ډول تر سره شي. د تلپاتې پایلو د ترلاسه کولو لپاره باید د عامه او خصوصي سکتور په فعالیتونو کې همغږي را منځ ته شي. په دې توګه اړینه ده، څو د ستراتيژۍ د تطبیق د چهار چوب او ترویج لپاره مناسب چاپېریال را منځ ته شي.

د دې ستراتيژۍ لپاره د بریالیتوب مهم معیار په فعالیتونو کې د همغږۍ وړتیا، له پرمختګونو څخه څار او د دې ستراتيژۍ د تطبیق لپاره د سرچینو چمتووالی دی. تر هغه وخته چې د کیفیت ملي شوری را منځ ته کېږي، انسا اداره د ستندرد عالي شوری (SCS) تر چتر لاندې د دې ستراتيژيک پلان او د کیفیت د کراس سکتور ستراتيژۍ، د روغتیا ساتنې او نباتي حفظ الصحة (SPS) او د صادراتو ملي ستراتيژۍ د تطبیق لپاره د پروګرام جوړونې او اغېزناکې همغږۍ په موخه د مشورتي کمېټې د ایجاد وړاندیز کوي. دغه مشورتي کمېټه به د کیفیت د ملي شوری د ایجاد تر وخته د همغږۍ او د ستراتيژۍ له تطبیق څخه څار او د پالیسۍ لپاره د لارښوونو د برابرولو مسوولیت په غاړه ولري. دغه مشورتي کمېټه په راتلونکي کې د کیفیت ملي شوری تر چتر لاندې د تخنیکي کمیسون په توګه خپل کار ته دوام ورکولی شي.

مشورتي کمېټه باید له لاندې ارګانونو څخه تشکیل وي:

عامه سکتور

- د سوداګرۍ او صنايعو وزارت
- د عامې روغتيا وزارت
- د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
- د ماليې وزارت
- د اقتصاد وزارت
- د ستندرد ملي اداره
- د صادراتو پرمختيا اداره

خصوصي سکتور

- د افغانستان د سوداګرۍ او صنايعو خونه
- د افغانستان د ښځو د سوداګرۍ او صنايعو خونه
- د صادرونکو ټولنه
- د لومړيتوب لرونکو سکتورونو استازي بايد د مشورتي کمېټې غونډو ته د اړتيا په اساس وبلل شي

په ټوله کې دا وړانديز کېږي چې مشورتي کمېټه د لاندې دندو مسووليت چې د کيفيت په ملي پاليسۍ او د هغه د ستراتيژيو په تطبيق پورې اړوند دي، په غاړه لري.

- د کيفيت ملي بنسټ د مهمو فعاليتونو له فرصتونو او چلنجونو څخه مشترک درک او پوهاوی
- د هغو موخو او مقصدونو ټاکل چې د لاسته راوړلو په صورت کې به يې د کيفيت ملي بنسټ د خدمتونو د وړاندې کولو د پياوړتيا سبب ګرځي او په ټوله کې د مصرف کوونکو د ملاتړ سبب او د نړيوالو بازارانو د تقاضا له بدلون سره د تطابق وړ شي
- په پاليسيو کې د مهمو بدلونونو وړانديز او د پاليسي جوړونو په منځ کې د پاليسۍ د دغو بدلونو ترويج
- د موخو او مقصدونو له صف بندۍ څخه د ډاډ ترلاسه کولو په هدف د حکومت، خصوصي سکتور، نړيوالې موسسې يا ارګانونو په وسيله د کيفيت ملي بنسټ د فعاليتونو له څار، تطبيق او همغږۍ څخه ملاتړ او د اړتيا په وخت کې د سرچينو په پېژندګلوۍ او انطباق کې همکاري

۶. د ستراتيژۍ د موثر تطبيق د برياليتوب لپاره مهم عوامل

۶.۱. د ستراتيژۍ د تطبيق د مديريت وړتيا

اوسنۍ ستراتيژيکي مشورتي کمېټه او د کيفيت ملي بنسټ (د کيفيت ملي شوري څخه وروسته) د ستراتيژيو د تطبيق د رهبرۍ لپاره د برياليتوب له مهمو عواملو څخه ګڼل کېږي، مګر ظرفيت يې په اغېزناک ډول د دندو د ترسره کولو لپاره په کافي نه دی. دا مهمه ده چې د دې شوري سکرترت د کافي وړتياو او مهارتونو څخه برخمن وي چې د ستراتيژيو او د کيفيت د ملي پاليسيو د اغېزمن مديريت تضمين کوونکی وي. دا سکرترت بايد د څار، پروګرام جوړونې،

د سرچينو د چمتووالي او د مفاهيمي پايډو د تگلارو په اړه کافي زده کړه ولري. کافي سرچينو ته د سکرټريت د لاس رسي او د دې مسووليتونو د ترسره کولو لپاره د اړين ظرفيت له درلودو څخه د ډاډ ترلاسه کول له نورو مهمو مواردو څخه گڼل کېږي.

۶.۲. د خصوصي سکتور گډون او ملاتړ

له هغه وخته چې کله خصوصي سکتور د توليدي ظرفيت د ښه والي، د سوداگريز کمښت د لږوالي، د اداري پروسېچونو په رغوي کې د اسانتيا او مالي او نورو سرچينو ته د لاس رسي له لارې د لومړنيو گټه اخيستونکو په توگه د ستراتيژۍ په تطبيق کې وشمېرل شي، اړينه ده چې خصوصي سکتور په نېغه توگه دخپل کړای شي. د کيفيت ملي پاليسۍ مسودې، د کيفيت د کراس سکتور ستراتيژۍ او د روغتيا ساتنې او نباتي حفظ الصحې (SPS) د چمتووالي په اړه د بحث په جريان کې خصوصي سکتور په نېغه او يا له عامه ارگانونو سره د مشارکت په ډول د ستراتيژۍ او پاليسۍ د تطبيق اعلان وکړ. د ستراتيژۍ د تطبيق لپاره د هغوی په هڅو کې ښايي دغه موارد شامل وي لکه؛ عامه ارگانونو ته د سوداگريزو معلوماتو چمتو کول، څو د پروژو په پرمختگ، د پروسس او د شکل د بدلون د واحدونو په ايجاد او عدالت غوښتنه کې همکاره و اوسي. بايد په ياد ولرو چې د راکړې ورکړې او سوداگرۍ په برخه کې د خصوصي سکتور عملي زده کړې يو اساسي عنصر دی چې د دې ستراتيژۍ د فعاليتونو د هدفمند او اغېزناک تطبيق تضمين کوي.

۶.۳. د غښتلي اړيکو او خبرو اترو تامينول

انسا اداره او گڼ شمېر نور ارگانونه چې د کراس سکتور تطبيق کوونکي دي، د ۲۰۱۹-۲۰۲۳ کال لپاره په پروگرام جوړونه کې بايد د ستراتيژۍ له محتوا او پايډو څخه په بشپړه توگه خبر اوسي. د خبرو اترو او اړيکو تامين د مالکيت حس د ايجاد او اړونده ارگانونو ته د فرصتونو د برابرولو لپاره حياتي عنصر دی، څو هغوی په دې باندې تمرکز وکړي چې کوم فعاليت په لنډمهاله او کوم په اوږد مهاله وخت کې ترسره کړي. سکتوري شريکانو ته مفاهيمه او پوهاوی له يو ډول ارزښت څخه برخمن دی لکه؛ د دې ستراتيژۍ له وړانديزونو څخه د ملاتړ د فرصت ايجاد. دا فعاله اړيکې په معمولي توگه د زيات تعامل له لارې د تطبيق د پروسې په چټکيا کې مرسته کوي.

۶.۴. د تطبيق لپاره سرچينې

مشورتي کمېټه به (د کيفيت ملي شوري څخه وروسته) له وزارتوانو او ادارو سره په گډه د دې ستراتيژۍ له تطبيق څخه ملاتړ وکړي. د ستراتيژۍ د تطبيق لپاره د سرچينو چمتووالی لازم او اړين دی. د سرچينو له چمتو کونکو څخه په ستراتيژۍ کې د لومړيتوب لرونکو فعاليتونو پېژندنه ده او د سرچينو له چمتو کونکو سره د قوي اړيکو تامينول دي چې په دې کې د ماليې وزارت پرمختيايي شريکان او کورني او بهرني پانگوال شامل دي.

د ملي بودجې پر تمويل سربېره د سرچينو د چمتووالي لپاره به د دې ستراتيژۍ په عمل پلان کې شاملو مهمو ساحو ته د انکشاف شريکانو او بهرنيو پانگوالو ملاتړ تر لاسه شي.

لکه څنگه چې وضاحت ورکړل شو، بېلا بېل تطبيقي ډولونه په برياليتوب سره د دې ستراتيژۍ د تطبيق ټاکونکي دي. دا په داسې حال کې ده چې د خصوصي سکتور په پياوړي رول کې د حکومت په عالي کچه ملاتړ په بريالۍ توګه د ستراتيژۍ د تطبيق اساسي محرک ګڼل کېږي.

۷. د هېواد د اقتصاد او مصرف کوونکو لپاره د دې ستراتيژۍ ګټې

۷.۱. د کيفيت ملي بنسټ او په کورني ناخالص توليد او د داخلي ناخالص توليد په پرمختګ کې د هغه رول (GDP)

د کيفيت ملي بنسټ پورې اړوند فعاليتونو په واقعيت کې د کورني ناخالص توليد په پرمختګ کې مثبت اغېز درلودلی دی او عموماً د مطابقت ارزښت خدمتونو له وجې په تازه خدمتونو او محصولاتو کې همکاري پياوړې شوې ده او د کيفيت د ملي بنسټ د ارګانونو په وسيله ارزښتناک ماليات او عوايد په نېغه توګه حاصلېږي.

۷.۲. په افغانستان کې د داخلي بازار، مصرف کوونکو، چاپېريال او د روغتيا خوندیتوب

د کيفيت ملي بنسټ د خدمتونو غوره وړاندې کول او پياوړتيا د کورني بازار د ملاتړ متضمن او د افغاني مصرف کوونکو، روغتيا او خوندیتوب يې او د چاپېريال د ساتنې سبب شوي دي چې په پايله کې به د اقتصادي او ټولنيز پرمختګ سبب ګرځي. د کيفيت ملي بنسټ د خدمتونو پياوړتيا د هغه څه تضمين کوي چې توليدي محصولات او پروسې د نړيوال کيفيت په شرايطو برابر دي او مصرف کوونکي يواځې خوندي محصولات ته لاس رسې درلودلی شي. د دې خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د سيالۍ د فرصت را منځ ته کول له يوې خوا په توليدي پروسو کې د مطابقت لګښت کموي او له بل لوري به د کيفيت د فرهنگ د را منځ ته کولو سبب وګرځي. په کورني بازارونو کې د تقليبي محصولاتو خطر چې د ستندرد په شرايطو برابر نه وي، لږ تر لږه کموالی مومي او په پايله کې د مصرف کوونکو تر منځ د راکړې ورکړې په تګلارو کې د باور د ايجاد باعث کېږي.

۷.۳. د تخنيکي مقرراتو او خطرونو د ارزونې لپاره وړ دولت

د حقوقي او ساختماني چهارچوب غوراوی او پرمختګ د دې تضمين کوي چې افغانستان به د څار ګټور سېسټمونه ولري. د تطبيقي اغېزو ارزونه (RIA) به د شفافو، اغېزمنو او د تطبيق وړ مقرراتو په را منځ ته کولو کې مرسته وکړي.

دا کړنه په هېواد کې د يوه واحد او د هم شکله سترګچر د چهارچوب لاندې د مقرراتو د تطبيق لپاره د زياتې وړتيا په لرلو کې مرسته کوي او صنايع له ستندردونو سره د مطابقت لپاره

هڅوي. انسا او یو شمېر نورو تنظیم کوونکو ادارو سټرکچر همغږي پیاوړې کړې ده، خو د بازار تازه تقاضا ته په چټکۍ سره د ځواب ویلو وړتیا ولري او مقررات په سم ډول عملي کړي. انسا او نورې ادارې هغه کټگوري چې لوړ خطر لري، د لومړیتوب له مخې طبقه بندي کړې دي او په دغو سیمو به خپلې سرچینې متمرکزې کړي، خو عام خلک د څار له مېکانېزم څخه گټه واخلي.

۷.۴. په یوه مناسب او انعطاف پذیر چاپېریال کې سوداګري

د کیفیت ملي بنسټ د پراختیا په موخه د کیفیت ملي خدمتونو په برخه کې د خصوصي سکتور پانگونه فوق العاده ارزښت لري. هغه منځني او کوچني تشبثات چې د صادراتو د زیاتوالي بالقوه ظرفیت لري، د مطابقت ارزونې د ارګانونو چوپړتیا ته اړتیا لري چې عموماً د خصوصي سکتور له لوري یې ملاتړ کېږي. د باور او لازمو همکاريو له لارې د ظرفیت ارتقا او په خصوصي سکتور کې د مطابقت ارزونې د ارګانونو لپاره د تایید د نړیوالې زمینې برابرول له منځنیو او کوچنیو تشبثاتو سره مرسته کوي، خو په مناسبه بیه د کیفیت ملي بنسټ خدمتونو ته لاس رسی ولري. دا موضوع په خصوصي سکتور کې د مطابقت ارزونې د ارګانونو لپاره د باور جوړونې مناسب چاپېریال را منځ ته کوي، خو د وړتیاو په لوړولو پانگونه وکړي چې په پای کې به خدمتونو ته د منځنیو او کوچنیو تشبثاتو لاس رسی زیات شي.

۷.۵. په صادراتو کې د اجراتو زیاتوالی

د کیفیت ملي بنسټ پرمختګ نه یوازې د کورني بازار د ملاتړ سبب ګرځي، بلکې د صادراتو د زیاتوالي لامل کېږي. صادر کوونکي به د کیفیت او د ادا وړ لګښت مطابق محصولات او چوپړتیاوې وړاندې کړي. دا کړنه به له افغاني صادر کوونکو سره په بازار کې د سختو او مخ پر زیاتېدو شرایطو ته په لاس رسي کې مرسته وکړي.

۸. هیله لرونکې اغېزې او پایلې

په ۲۰۲۳م کال کې به د افغانستان په لومړیتوب لرونکو خصوصي سکتورونو کې د کیفیت ملي بنسټ ټولې چوپړتیاوې په نړیوال باور سره د لاس رسي وړ وي.

په ۲۰۲۳م کال کې به د افغانستان د کیفیت ملي بنسټ د کیفیت ملي شوری تر مشرۍ لاندې د بین السکتوري په غوره همغږۍ سره فعالیت ولري. همدارنګه د دغو مواردو تحقق لکه؛ په سیمیزو او نړیوالو فعالیتونو کې فعال ګډون، د تطبیقي اغېزو ارزونې (RIA) سره سم د مقرراتو درلودل او د مطابقت ارزونې خدمتونه چې د عامه، خصوصي او د څېړنو، پرمختګ، نوښت او یا ابتکار د اکاډمیکې څانګې په وسیله ترې گټه اخیستل کېږي.

د دې سټراتیژۍ د تطبیق په پایله کې به افغانستان په راتلونکو کلونو کې د کیفیت په برخه کې د سیالۍ له مخې د جنوبي اسیا سیمې په کچه غوره ځای ولري. د کیفیت له ملي بنسټ څخه پیاوړی نظارت، همغږي او پلان جوړونه به د کیفیت د ملي شوری تر مشرۍ لاندې چې د کیفیت فرهنگ ورته لازمي دي، ترسره شي. د کیفیت ملي بنسټ ارګانونه به په نړیوالو غونډو کې ګډون وکړي او مهم رول به ولوبوي او د مطابقت ارزونې ډېر پورگرامونه او خدمتونه به له نړیوال شناخت څخه برخمن وي.

د کیفیت یو اغېزناک بنسټ له شک پرته د بیې د ټیټوالي او د تثبثاتو د عوایدو د لوړوالي له لارې د افغاني چوپړتیاو او محصولاتو د ارزښت د زیاتوالي لپاره د اغېزمنې سیالۍ په پایله کې د کورني ناخالص تولید د کچې په غوراوي کې مهم رول درلودلی دی او په پایله کې غوره مارکېټونو ته د افغانستان د صادراتو لاس رسي او په بېلا بېلو سیمو کې د وارداتو د بدیل معرفت ته اسانتیا ورکوي.

د کیفیت ملي بنسټ به د روغتیا په ښه والي، د خلکو په خوندیتوب او په چاپېریال ساتنه کې د پام وړ رول ولري

پته: د سټندېرډ ملي اداره (انسا)

صنعتي پارکونه د کابل - جلال اباد سړک

کابل افغانستان

پسټي شمېره: 5172

تېلفون: (+93) 0202320118

www.ansa.gov.af